

УДК 378.018.43

О. Чубукова, І. Пономаренко

eckib_knutd@ukr.net, igor_chip@ukr.net

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Активне розповсюдження коронавірусу в глобальних масштабах завдяки наявності тісних соціально-економічних зв'язків між регіонами світу призвело до локдауну у великій кількості країн. Пандемія COVID-19 деструктивно вплинула на усі сфери діяльності на національному та глобальному рівнях, створюючи передумови для кризових явищ у сфері економіки. Поряд з цим, негативні тенденції відмічаються і в інших сферах людської діяльності. В першу чергу необхідно звернути увагу на сферу освіти, яка характеризується певними відмінностями освітнього процесу для різних вікових груп у рамках традиційної системи навчання. Карантинні обмеження призвели до самоізоляції учнів та студентів у великій кількості країн і необхідності вивчення необхідного дисциплін в режимі дистанційного навчання.

Відсторонення дітей та підлітків від науково обґрунтованого та заснованого на довготривалому досвіді освітнього процесу несе ризики втрати освітнього потенціалу та висококваліфікованої робочої сили на національному та глобальному рівнях. Проте, в умовах діджиталізації покоління міленіалів швидко адаптується до інноваційних технологій та має істотні гіпотетичні можливості стосовно ефективного засвоєння теоретичних і практичних вмінь та навичок на якісно новій основі. Використання альтернативних варіантів навчання для молодих поколінь повинно ґрунтуватись на лише на передових підходах стосовно освітнього процесу, а й на комплексі науково-обґрунтованих рекомендацій стосовно запропонованих методик.

В процесі пошуку різноманітних інноваційних підходів дистанційного навчання освітні заклади активно займаються пошуком альтернативних шляхів доступу до освіти. Зазначений процес набув актуальності не лише під час карантину, а в подальшому, оскільки виявилась проблема побудови змішаної форми навчання, яка буде адаптуватись до викликів майбутнього та дозволить досягти ефективного результату, що виражається в отриманні достатнього рівня знань школярами та студентами у конкретних просторово-часових умовах.

Не дивлячись на скептичне відношення окремих верств населення стосовно переведення процесу

навчання на період карантину у дистанційний формат, не можна говорити про повну зупинку навчання різноманітними групами школярів та студентів. Для нівелювання негативних наслідків закриття освітніх установ, адміністрації зайнялись пошуком альтернативних шляхів забезпечення доступу до освіти. Серед запропонованих інноваційних підходів в першу чергу слід звернути увагу на такі технології як онлайн-курси, відео-класи та електронні підручники.

До початку самоізоляції переважна більшість навчальних закладів не звертала достатню увагу на цифровий контент, що виражалось в окремих елементах розробки навчальних матеріалів у певних школах та ЗВО. Згідно з даними Світового банку, жодна країна у світі не має універсальної цифрової програми викладання та навчання. Для забезпечення безперервності навчання у майбутні періоди часу система освіти в Україні повинна забезпечити передумови для швидкого переходу до дистанційного навчання на рівні окремих навчальних закладів.

Згідно з даними опитування у 61 країні світу, яке було проведене ЮНЕСКО, більшість національних освітніх систем в умовах COVID-19 активно запроваджували комплекс заходів для розгортання дистанційного навчання. Представлений підхід передбачає проведення занять за допомогою дистанційних методик навчання, а також завдяки використанню цифрових платформ. Поряд з цим, окремі країни не перевели у повному обсязі освітній процес на дистанційну форму. Так, у Швеції впродовж карантину було відкрито початкові школи, а Бельгія та Норвегія частково залишили відкритими школи для дітей, батьки яких працюють у важливих для країн видах економічної діяльності. У цілому ж можна констатувати державну підтримку різноманітних програм дистанційної освіти в країнах світу, що характеризуються національною специфікою та рівнем соціально-економічного розвитку окремих держав [1].

В процесі реалізації концепції дистанційного навчання важливе значення відіграє низка факторів, серед яких в першу чергу, звернемо увагу на рівень доступності та швидкість Інтернету. Враховуючи реалії України існує потреба у комплексному вирішенні питання доступності глобальної мережі для

забезпечення освітнього процесу по всій території держави, в першу чергу мова йде про сільську місцевість. Для отримання освітнього контенту у вигляді відео матеріалів необхідно забезпечити відповідну швидкість Інтернету у режимі 24/7. Лише за умови забезпечення швидкісного та безперебійного доступу до цифрових ресурсів школярам можуть бути створені сприятливі умови для засвоєння навчального матеріалу.

Іншою важливою проблемою, яку необхідно вирішити в процесі забезпечення дистанційної освіти, є технічне оснащення школярів та студентів комп'ютерною технікою, яка відповідає вимогам сучасності. Інтенсивний розвиток інноваційних технологій призводить до необхідності оновлення апаратного та програмного забезпечення через відносно невеликі періоди часу на постійній основі, що вимагає від користувачів періодичного придбання відповідної комп'ютерної техніки. Слід відмітити нерівномірність розподілу доходів населення за різними регіонами країни, особливо низький рівень життя спостерігається у сільській місцевості.

Для забезпечення ефективності функціонування системи дистанційної освіти в Україні необхідно мати фахівців відповідної кваліфікації, які підтримуватимуть освітній процес за допомогою цифрових каналів. Інноваційні вміння та навички повинні отримати викладачі навчальних закладів України завдяки спеціалізованим курсам підвищення кваліфікації. Процес навчання повинен бути убезпечений від зайвої бюрократизації та дозволити отримати сучасні знання у сфері дистанційної освіти. Завдяки актуальним вмінням та навичкам викладачі матимуть можливість ефективно привертати увагу мелініалів, враховуючи їх психологічні та соціальні особливості, а також підвищувати освітній рівень зазначеної категорії населення.

В процесі ефективної системи дистанційного навчання в Україні доцільно звертати увагу на передовий досвід розвинених країн світу, адаптуючи найкращі розробки до національних особливостей. Одночасно доцільно вести активну просвітницьку роботу серед учнів та їх батьків стосовно використання певних елементів онлайн освіти або дистанційного навчання у цілому в конкретних просторово-часових умовах.

Поряд з державними програмами у сфері дистанційної освіти у різних країнах світу широко розповсюджені навчальні онлайн-платформи. Істотний попит на зазначені послуги пояснюється бажанням навчатись серед значної кількості громадян післяшкільного та середнього віку. Активна конкуренція серед робочої сили у розвинених країнах

світу призводить до усвідомлення необхідності отримання актуальних знань поза межами класичних навчальних установ завдяки використанню сучасних гаджетів та мережі Інтернет. Серед переваг навчання на зазначених онлайн-платформах поряд з сучасним контентом, який дозволяє отримати актуальні вміння та навички, є можливість здійснювати процес у режимі 24/7 у будь-якому місці, де наявна мережа Інтернет. Завдяки гнучкості онлайн-навчання істотно розширюються перспективи для залучення різноманітних категорій користувачів. Поряд з цим, практика навчання на курсах через мережу Інтернет свідчить про наявність кореляції між рівнем доступності освітнього контенту та кількістю слухачів, які проходять певний курс і отримують сертифікат: серед слухачів, які проходять навчання в дистанційному режимі на безкоштовній та умовно-безкоштовній основі, рівень вдалого закінчення курсів не перевищує 10%. Враховуючи зазначений досвід необхідно вдосконалювати систему мотивації студентів не тільки реєструватись на певні курси, але й активно навчатись з метою отримання професійних вмінь та навичок, що відповідають сучасним вимогам на ринку праці [2].

Окрім освітніх онлайн-платформ демонструють соціальну відповідальність перед державною системою освіти, надаючи доступ до навчального контенту певним категоріям громадян. Так, у зв'язку з глобальною пандемією коронавірусу американська платформа онлайн-освіти Coursera відкрила безкоштовний доступ до понад 3800 власних курсів та 400 спеціалізацій від найкращих партнерів. Студенти, які реєструються на курсах до 31 липня 2020 р., отримали безкоштовний доступ до освітніх ресурсів до 30 вересня 2020 р. включно. Компанія мотивувала надання безкоштовного доступу обмеженням можливостей для студентів відвідувати освітні заклади та отримувати професійні знання.

Освітній портал DataCamp, який спеціалізується на онлайн-навчанні у сфері Data Science дозволяє студентам безкоштовно навчатись впродовж 6 місяців за умови підтвердження належності до одного з закладів вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Education during COVID-19; moving towards e-learning : веб-сайт. URL: <https://www.europeandataportal.eu/en/impact-studies/covid-19/education-during-covid-19-moving-towards-e-learning>

2. The COVID-19 pandemic has changed education forever. This is how : веб-сайт. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-education-global-covid19-online-digital-learning/>